

MASACRELE

1. Despărțirea de cei uciși odată cu Căpitanul

**Relatează Laurian Țâlnariu, martor ocular
la Penitenciarul Râmnicu Sărat**

...Stam cu toată ființa din mine concentrată spre acel punct. De supărare uitasem, ca și când n-ar fi fost. Ploaia, în loc să înceteze, cădea din ce în ce mai deasă. Vântul ușor dinspre nord îmi izbea fața cu stropii reci. Mâinile, strânse pe gratiile ude, se răciseră bine. Tremuram de frig, dar nu puteam părăsi postul de observație, singurul din toată închisoarea.

Într-adevăr, apare șeful închisorii, însoțit de un alt ofițer de jandarmi, îmbrăcat cu impermeabilul. Îi urmau trei sau patru soldați. Cum vin de la cancelarie, trec pe coridorul din dreapta spre celula Căpitanului. Nu mai simțeam nici frigul, iar gălăgia din sala cea mare îmi trecea parcă pe lângă urechi. Am așteptat, încordat, până la reîntoarcerea lor. Cam la zece minute, apare Căpitanul, încadrat de cei doi ofițeri. Cu pasul mare, legionar, trece, parcă grăbit, pe coridor, privind drept înainte, Căpitanul. Pe mâna dreaptă ținea o pătură roșietică. Peste hainele vârgate, îmbrăcase cojocul alb, adus de soția lui la Jilava; pe cap, căciula neagră, țuguiată. Soldații duceau două geamantane. Au mers spre cancelarie. Inima îmi bătea nebunește. Îl duc și pe Căpitan!

Un grup de jandarmi, fiecare cu un pistol automat de tipul cel nou la umăr, trec repede spre fundul coridorului, de unde venise Căpitanul. Erau mulți, peste 20. Sar în mijlocul celulei și de aici mă trântesc puternic în ușă, strigând:

- Domnule Inginer! Domnule Inginer!

Nimeni nu mă auzea. Din celula vecină se alarmează Livezeanu. Prin gaura din colțul peretelui îi spun de plecarea Căpitanului. Începem apoi să strigăm amândoi pe domnul inginer Clime, lovind cu pumnii în ușă. Din fundul sălii de jos se aude energic vocea domnului inginer:

- Ce s-a întâmplat, măi băieți?

- L-au dus pe Căpitan, îi răspund.

Se face liniște. Câteva clipe nu mișcă nimeni. Apoi, clăntănitul zăvoarelor începe să sune. Din câteva sărituri pe scări în sus, Nichi* ajunge în celula mea. O secundă mai târziu vine și domnul inginer. Mă întreabă pe nerăsuflăte:

- De unde știi?

- Am văzut eu!

- Pe unde?

- Pe fereastra celulei, l-au dus câteva minute mai înainte, pe coridor, la cancelarie.

- Sigur, măi? întreabă Nichi răstit.

- Da! Era cu o pătură roșie în mână...

- A! Este al patrusprezecelea, care pleacă, rostește domnul inginer. Doru** venise ceva mai târziu. A înțeles repede despre ce este vorba. Cad tustrei pe gânduri, fără să se miște din fața celulei mele. Rup eu tăcerea, cu întrebarea:

- Credeți că o să fie mai rău, dacă pleacă și Căpitanul?

- Vor redeschide procesele Duca...Stelescu...implicând și pe Căpitan, explica Doru.

* Nicolae Constantinescu, unul din cei trei Nicadori.

** Doru Belimace, Nicador.

- Nu, va fi mai rău, mult mai rău! Aștia vor să termine peste noapte cu noi, răspunde Nichi mai nervos...

Au plecat... Se aud pași coborând pe scări. În sala mare, cei liberi se strâng în jurul lor. Ideea morții își făcea loc în mintea fiecăruia, și în ochii tuturor se citea spaima: **Îl omoară pe Căpitan!**

Presimțirea s-a transmis fulgerător, de la om la om. Dumnezeu a voit să fiu printre pușinii legionari rămași în viață, dintre cei care au avut sfântul noroc de a fi cu ei, înainte de plecarea lor pe drumul etern și luminat, de dincolo de pământ.

Cu urechea lipită de ușă, ascultam atent gălăgia de pe sală, dar nu deslușeam nimic. Aud apoi pași pe sălița de sus. Mă uit: Doru se apropie de vizetă. Își fixează ochii în ochii mei și rostește, cu vocea lui de bariton:

- Ce rău îmi pare că n-am stat mai mult de vorbă cu dumneata!

- Ce facem noi, acum! exclam eu.

- Voi să mergeți înainte, pe drumul legionar! Să nu-ți pară atât de greu momentul acesta... Fii tare! Numai așa va învinge Legiunea! A trecut neamul nostru prin clipe mai grele în istorie! Să ai credință în Dumnezeu!

Face un pas înapoi, ia poziția de drepți, duce mâna dreaptă la inimă, apoi o ridică sus și salută corect:

- Te las cu bine! Trăiască Legiunea și Căpitanul!

Ultimele cuvinte, ultimele dorinți ale celor ce pleacă dau timpului scurt un preț fără egal. Aceste momente mi s-au întipărit adânc în memorie.

Fane GEORGESCU

Când a văzut că este vorba de plecarea la moarte, primul dintre Decemviri care a urcat la mine a fost Fane Georgescu. Suferise mult și slăbise îngrozitor; era de nerecunoscut. La Jilava, unde trupul său strânsese tot frigul în oase, se îmbolnăvisese de reumatism. La Aiud, în

urma mâncării proaste și a mizeriei făcuse un început de cancer la stomac. La Râmnicu Sărat contractase o furunculoză dureroasă. Nici cu plămâni nu stătea prea bine. Încerca totuși să rămână optimist și tonic pentru cei din jur. De câte ori suferințele făceau vreunui dintre noi viața insuportabilă, Fane cânta din celula lui; avea o voce frumoasă, de tenor. În discuțiile serioase era modest și ceda în favoarea lui Carătănase. El inventase salutul *Trăiască viața!* opus celuilalt, *Trăiască moartea!*

Acu, rezemat de ușă, îmi spune:

- Plec la moarte... am venit să-mi iau rămas bun. Comunică Federației, când poți - să nu dea înapoi. Să ducă steagul legiunii, prin luptă, până la victorie! Am pe mama și pe sora mea. Ajutați-le voi, cum știți, camaraderește...

Neputând saluta din cauza mâinii umflate de reumatism, mi-a atins palma spunând: *Trăiască Legiunea și Căpitanul!* A vrut să mă îmbrățișeze, dar încheieturile anchilozate nu l-au lăsat. După ce i-am atins obraji de ai mei, s-a dus în celula vecină, la Livezeanu. L-am petrecut cu privirea, întrebându-mă cum și când voi putea transmite Federației - adică studenților legionari din Constanța - mesajul său.

Iancu CARANICA

Pe când mă frământam cu gândul la Fane, apare, zâmbind, Nicadorul Caranica. Îmi prinde amândouă mâinile în ale lui și zice:

- Nu-ți pot lăsa, dragul meu, decât un îndemn la luptă! Dar fii atent, să nu te rătăcești! Viața e plină de ispite. Îți spun din experiența mea. Ani întregi am rătăcit prin teorii înșelătoare. Nu mai credeam în Dumnezeu. Am pierdut timpul ca să ajung tot la Evanghelie... De plecarea noastră nu te întrista... de cinci ani o aștept. Sunt sigur că nu este zadarnică... va da roadă bogată neamului românesc... Sunt mulțumit că au rămas afară mulți legionari, cum mi-ați spus voi...

Biruința se apropie... dar până atunci veți fi puși la mari încercări. Ca să le treci cu bine, roagă-te lui Dumnezeu! Este singurul izvor dătător de putere... Să trăiești, camarade, Domnul să-ți ajute în ceasurile grele!

M-a mișcat că, în acele momente, se gândea la mine, nu la el. Fusese întotdeauna de un altruism extraordinar. Chiar brutalitatea jandarmilor se topise în fața purtării sale pline de finețe. În anii lungi de închisoare dobândise o impresionantă cultură: nimeni din grup nu-l eclipsa. Scrisese caiete întregi, discutând chestiuni din domeniul moralei, sau povestind împrejurările în care intrase în închisoare.

Ion ATANASIU

Peste îmbărbătările lăsate de Caranica, Atanasiu îmi aducea starea de veselie în care se afla. Ca întotdeauna, zeflemisind orice, intră grăbit în celulă, având la vestonul vărgat, deasupra inimii, o batistă albă, prinsă într-un buzunăraș improvizat. Își trece mâna peste batistă și îmi spune râzând:

- A venit și timpul să facem nunta! Tu mai rămâi... amână-ți-o! Ce crezi, îmi stă bine? Vestește părinților mei, cât de frumos am plecat!

Mi-a strâns mâna, frățește, m-a salutat legionărește și s-a dus cu graba cu care venise. Trecând spre celula lui Livezeanu, a început să cânte:

*Moartea, numai moartea legionară
Ne este cea mai scumpă nuntă dintre nunți...*

Mi-a fugit atunci gândul la casa bătrânului învățător Atanasiu din județul Olt, unde văzusem zbuciumul mamei sale, care se stingea de dorul singurului copil dăruit de Dumnezeu.

Ștefan CURCĂ

Lui Ștefan Curcă îi dădusem bocancii mei, când aflasem că e pe lista celor care vor pleca. Avea doar niște sandale ușoare. Dar de îndată ce a înțeles că merge la moarte, a venit să-mi înapoieze bocancii. Nu i-am primit.

- Bine! Trebuie să meargă frontul uniform echipat și la moarte! Un camarad din cuibul *Trăiască moartea* te salută cu *Trăiască Legiunea și Căpitanul!*

Iosif BOZÂNTAN

Îmi acordase multă atenție camaraderească, de cum ne-am cunoscut, în 1934. Eram amândoi ardeleni și greco-catolici și stătuserăm mult de vorbă. Nu era exclusivist în păreri. Sufletul lui bun îl făcea să acorde prea ușor încredere oamenilor. Când a intrat în celulă, părea bine dispus. După ce ne-a adresat tuturor salutul său, ne-a spus, transfigurat de emoție:

- Fiți tari și credincioși Legiunii! Țara e în mare pericol. Nu lăsați Ardealul în robia ungarilor! Simt că aici se pregătește un deznodământ tragic. De va fi așa, faceți toate eforturile să aduceți, voi, legionarii, Ardealul înapoi! Parcă văd umbra mamei alungată de la mormântul meu... Nu îngăduiți această durere! Dați-i voi câtă mângâiere veți putea... Explicați-i rostul jertfei mele, pentru binele patriei! Îți las chipul Sfântului Anton, făcătorul de minuni! Roagă-te lui...

Ne-a salutat și a plecat. După ce a ieșit din celulă, s-a întors o clipă, m-a privit prin vizetă și mi-a spus din nou:

- Luptați din toate puterile, să nu cadă Ardealul în mâinile ungarilor!

Cu această grijă în suflet a plecat Bozântan la moarte. Iconița cu Sfântul Anton o mai am și acum. De câte ori o privesc, îmi

revine în minte chipul lui Bozântan, cu ultimul lui mesaj: nu lăsați Ardealul!

Ion CARATĂNASE

Am primit apoi vizita lui Ion Caratănase, omul din Mișcare pe care l-am cunoscut cel mai bine. De la cărămidăria din Giulești, i-am luat mereu purtarea drept exemplu. Era un model de comandant legionar. Modest, harnic, corect, calm, viteaz și înțelept, cu un neîntrecut simț al măsurii. Vorbea puțin și atingea totdeauna esența lucrurilor. Calm în momente critice, găsea soluțiile de minune după un moment de gândire. Nu l-am auzit niciodată bârfind. Nu-și pierdea cumpătul, indiferent în ce societate s-ar fi aflat. Când a intrat în celulă, parcă mi s-au risipit toate grijile. Cu calmul lui de neîntrecut, mi-a spus:

- Să-mi iau și de la tine adio! Cum te simți?, și și-a dus mâna dreaptă după gâtul meu, ca un părinte, Caratănase fusese educatorul meu legionar.

- Greu este că merge și Căpitanul cu noi! El trebuia să trăiască! Vor fi frământări mari afară... și în Mișcare... te sfătuiesc să nu te prea amesteci... Să-ți vezi de drumul tău, drept... Se vor limpezi apele... Mama este destul de tare. Totuși, încurajați-o și voi, ca pe orice mamă... Transmite concetățenilor că vreau să fie tari. Știu că sunt aproape toți afară. Să nu se lase prinși, ca să-și poată face datoria. Am încredere în ei. Sunt leii necesari momentului! Vor face ispravă bună... Ai nevoie de ceva lucruri?

Îi răspund că nu.

- Fratele meu Vasilică să poarte și pe viitor grija familiei. Sora mea, Lenuța, să-și termine cu bine școala. Să nu uiți nimic din ce ți-am spus.

M-a înbrățișat și a plecat, luând drumul în jos, spre celelalte celule.

Radu VLAD

După aerul de îngrijorare lăsat de Caratănase, primesc vizita scurtă a lui Radu Vlad. Fiu al Buzăului, înzestrat cu o sănătate de fier, unul dintre puținii care vedeau schimbarea climatului josnic și imoral din jurul regelui Carol al II-lea printr-o atitudine tare, de aceea, era cel mai încântat de ceea ce comiteau camarazii afară.

În celulă a stat puțin. A vorbit scurt și hotărât.

- Noi murim! Vă rămâne marea datorie: să ne răzbunați! Fiți neîndurători cu *bestiile și camarila*, cari terfelesc onoarea țării! Terminați cu ei! Trăiască Legiunea și Căpitanul!

Mi-a dat mâna și a plecat fără vreo efuziune sentimentală. Între Decemviri, dacă nu mă înșel, era cel mai tânăr.

Grigore Ion STATE

Era muncitor, născut în Vălenii de Munte. Ne-am cunoscut la Giulești, în 1934, unde am frământat toată vara pământul, la cărămidărie. Vara următoare am lucrat iarăși la o cărămidărie - în comuna Regele Ferdinand, din județul Râmnicu Sărat, unde făceam cărămizi pentru o biserică. Am fost arestați amândoi și purtați pe jos, cu lanțuri la mâini și la picioare, timp de trei săptămâni, de la un post de jandarmi la altul. Aceste încercări comune creaseră o sfântă camaraderie între noi. Acum, în seara despărțirii, intră în celulă luminat de mulțumire, poate ca să-și ascundă ce are în suflet...

- În fine, pentru ultima oară ne vedem pe pământ, măi Țelinarule!

Îmi spunea așa, imitând pe Dinu, fiul lui.

- Te-ai ținut pe urma mea, din Giulești la Jilava, de la Jilava la Râmnicu Sărat, la Buzău, la Ploiești, la Carmen Sylva, ca să ne vedem, după atâția ani, tot la Râmnicu Sărat. Dacă în iulie '36 nu erai în armată, în manevre la Lipova, mergeam astă seară amândoi.

Caratănase s-a trudit să te aducă, dar n-a putut s-o facă la timp. De altfel e mai bine că tu o să trăiești. Deși cine știe, până la urmă, cum sfârșești și tu... Totuși, te rog ceva: să-i spui lui Antim că numele cuibului Iancu Jianu să rămână așa cum l-am numit eu. Ce rătăcire l-a făcut să-i schimbe numele? Mai bine să se îngrijească și să ajungă cuibul exemplu de credință și disciplină în Corpul Muncitoresc Legionar...

Apoi, copleșit de emoție, continuă cu voce mai scăzută:

- Pentru soțioara mea, repet ce ți-am spus și altădată: i-am fost toată viața credincios. Să știe și ea asta, și mor cu conștiința împăcată... Avem un copil, pe Dinu, îl știi... crește-l așa cum am vrut eu, dă-i viață legionară... În casa mea, deasupra icoanei am așezat baioneta fratelui meu mai mare, căzut pe front ca voluntar.

... Ia-o și învață-l cum să o mânuiască! Strânge-i bine mâna pe ea, ca să crească în iubire de neam! Copilul meu să fie legionar! Atât te rog!

M-a sărutat pe obraji și pe frunte, m-a scuturat bine de umeri și a dispărut. Am petrecut cu privirea bărbatul în haine vărgate și bască mică, de ocnaș. Se ridicase, în 1934, ca o furtună, din lumea prea disprețuită a muncitorilor. Era șofer, și în doi ani adusese în Legiune sute de șoferi, pe care îi schimbase educându-i după normele noastre.

Ion TRANDAFIR

Pe cât de mișcați sau de preocupați de o idee mi se păruseră ceilalți, pe atât de indiferent și desprins de toate mi s-a părut Ion Trandafir. Părea că nu-l interesează ce se petrece în jurul său. A venit la vizetă, m-a salutat în mod obișnuit, legionărește, și a plecat calm, ca pentru o despărțire temporară. De altfel, prezența lui în închisoare nici nu se simțea. Nu-l puteai antrena în discuții, cu excepția celor tehnice. Când întâmplător îi revenea ca loc pentru

plimbare curtea dinspre vest, se urca pe ce putea, doar-doar va vedea noul tip de locomotivă Malaxa, care tracta atunci acceleratele.

Părea că primește momentul despărțirii de viață ca pe un fapt divers. Nici o urmă de regret, de dor, de ură sau de răzbunare.

După plecarea lui Trandafir, aud glasul plutonierului Eftimie, care îi cheamă pe toți în celule. Pele și Bogdan au mai putut să treacă în grabă pe la mine, fără a avea însă timp să-mi spună ceva.

Toate celulele au fost închise.

În jurul orei două, șeful închisorii, însoțit de căpitanul Roșianu și de un ofițer pe care nu îl cunoșteam, au venit în sala mare. Căpitanul Iliescu a comunicat ordinul:

- Cei ce pleacă își vor lăsa bagajele în celulele respective. Nu se poate lua din îmbrăcăminte nimic, afară de palton și căciulă.

De jos, se aude, tăioasă, vocea lui Nichi:

- Era vorba să ne luăm bagajele cu noi!

- Măine seară veți avea bagajele în Jilava!

- Precis? întrebă Nichi bănuitor.

- Ce Dumnezeu, aveți toată încrederea, confirmă ofițerul de jandarmi. Același ofițer cere celor ce vor fi strigați să se așeze lângă ușa principală, în ordinea chemării:

- Constantinescu Nicolae!

- Prezent!

- Caranica Iancu!

- Prezent!

- Belimace Dumitru!

- Prezent!

- Caratănase Ion!

- Prezent!

- Bozântan Iosif!
- Present!
- Curcă Ștefan!
- Present!
- Atanasiu Ion!
- Present!
- Pele Ion!
- Present!
- Grigore Ion State!
- Present!
- Trandafir Ion!
- Present!

După ce s-a făcut apelul, o voce pe care încă nu o auzisem, a ordonat:

- Ieșiți afară!

Trec, apoi, repede, la fereastra mea, ca să-i mai văd o dată în curtea mică, din față.

Când au ajuns toți în coridorul mic din dreapta cancelariei, plutonierii ascunși în fundul gangului dinspre celula lui i-au încadrat cu mai multe cordoane. Vedeam bine mutrele acestor monștri care stăteau cu pistoalele automate în poziție de tragere. Unul dintre ei, cu brațul încărcat de frânghii albe, a trecut în primul rând al cordonului în partea stângă. Frânghiile erau lungi cam de doi metri și aveau grosimea celor folosite pentru întinsul rufelor.

Între camarazi observ o anumită neliniște. La un moment dat cordoanele se despart în două. Bozântan țâșnește printre ele, fuge până înlăuntrul închisorii și strigă cât poate:

- Domnule inginer, așa este, pleacă și Căpitanul! L-am văzut, stă singur!

N-a putut termina fraza, că doi plutonieri l-au îmbrâncit pe ușă afară, cu un noian de înjurături.

Înainte de plecarea lor, domnul Clime voise să ia contact cu Căpitanul. N-a reușit! Atunci s-a înțeles cu Bozântan, ca să-și facă uitat paltonul. Nici această încercare n-a reușit.

Bozântan a fost apoi reintrodus în grup, iar cordoanele și-au reluat forma inițială.

Până acum observasem toate mișcările prin ferestruică, dar nu putusem distinge nici o vorbă. Am putut vedea apoi cum, din grupul camarazilor, erau duși unul câte unul.

Primul dus a fost Nichi. În urma lui au plecat doi gradați din cordon, după ce primeau două frânghii din legătura aflată în brațele subofițerului. Nu s-au mai întors...

După puțin timp îl iau pe Caranica, apoi pe Doru... Și așa, fiecare camarad părăsește grupul, urmat de subofițerul care se aprovizionează mai întâi cu frânghiile pregătite.

Mă uitam la ceas și urmăream minutele. Până la trei fără un sfert a durat scurgerea șirurilor din cordon. Atunci a fost legat cu frânghii Trandafir, ultimul din frontul de onoare al Căpitanului.

De vorbit nu mai vorbeau nimeni în sală. Doar domnul Clime, din când în când repeta întrebarea:

- N-au plecat încă, măi băieți?

- Nu, domnule inginer! răspundeam eu sau Livezeanu.

Nu mă mișcam de la postul meu de observație: fereastra mea avea cel mai deschis orizont; nu trebuia să-mi scape nimic.

Deodată aud zgomotul motoarelor rupând liniștea nopții. Îmi îndrept privirea către stradă. Apăruse prima dubă, care se legăna, împovărată de greutate, în gropile mari ale drumului, pline cu apă de ploaie. La cel mult 30 de metri apărea a doua. Se clătina și ea pe strada desfundată, împrășcând apa murdară peste sârma ghimpată... Mai la urmă, o mașină mică de lux se ținea după ele. Coloana a dispărut în ploaie. Orașul dormea. Câinii din curțile vecine își încetaseră lătratul. Noaptea, frigul, ploaia și vântul subțire de la nord au însoțit plecarea Căpitanului, Nicadorilor și Decemvirilor pe drumul fără de întoarcere...

Reflectoarele aprinse în curte și pe ziduri se osteneau cu alungarea întinericului greu, îmbibat cu duhuri necurate, ce bântuie la orele mici, când se mișcă strigoii. Din vârfurile celor cinci posturi de pază, zbierau din adâncul pieptului feciorii de români, mai aprins ca oricând:

- Postul numărul unu... biineee!
- Postul numărul doi... biiineee!
- Postul numărul cinci... și mai biiineee!

Mă dau jos de la fereastră și, trecând la ușă, anunț tuturor:

- Au plecat în două dube pe drumul către oraș!
- Bine, Dumnezeu să le ajute! răspunse domnul Comandant al Bunei Vestiri, Gheorghe Clime.

Laurian Țâlnariu

Rugăciunea lui Corneliu Codreanu înainte de trimiterea spre supliciu

Adu-ți aminte, Doamne, de toți ai mei. Primește-i sub scutul Tău. Iartă-i și odihnește-i. Dă-le putere celor vii și biruință asupra celor potrivnici, spre înflorirea României creștine legionare și apropierea de Tine, Doamne, a neamului nostru românesc, întru nădejdea învierii lui.

Amin

Cititorul va găsi după pagina 567 textul **Însemnărilor de la Jilava** de Corneliu Zelea Codreanu.

Urmează declarațiile asasinilor:

Declarația maiorului Dinulescu

Într'o zi am fost chemat de către fostul Președinte de Consiliu, Călinescu. În cabinetul lui de lucru se găsea și Generalul Bengliu, comandantul Jandarmeriei. Călinescu mi-a declarat atunci că, pentru motive politice, Codreanu și 13 adepți ai lui trebuiau să fie uciși; aceasta ar fi fost și dorința Regelui. În ziua de 29 Noembrie 1938, la orele 10 seara, Codreanu și camarazii lui au fost scoși din închisoarea de la Râmnicul-Sărat, unde erau închiși și au puși într'un camion. Legionarii au fost puși în așa fel ca să poată vedea numai înainte, fiind în acelaș timp legați cu brațele la spate. Ei nu puteau face nici cea mai mică mișcare; erau chiar constrânși să stea continuu cu capul în sus.

Înapoia fiecăruia din ei stătea câte un jandarm. Eu m'am așezat lângă șofer. Se călătorea pe șoseaua dintre Ploești și București, când zorii zilei de 30 Noembrie, după ce am dat semnalul fixat, cu lanterna, jandarmii au scos din buzunare o sfoară (frânghie), pe care au strâns-o în jurul gâtului legionarului ce stătea în fața fiecăruia dintreei. În felul acesta, Codreanu și cei 13 camarazi ai lui au fost sugrumați, în timp ce mașina își continua drumul în plină viteză. Puțin timp după aceea, am ajuns la București, de unde ne-am îndreptat către fortul de la Jilava, în interiorul căruia era săpată, deja de trei zile, o groapă mare. După ce camionul a intrat în fort, asupra cadavrelor strangulaților s'a tras – în urma ordinului primit de la Prim-procurorul militar, Col. Zeciu – câte un foc de revolver sau de pușcă; apoi un medic militar constată moartea tuturor legionarilor transportați de noi. Cadavrele au fost aruncate în groapă. Eu imediat am declarat celor 14 jandarmi că cece făcuseră fusese dispus de către Curtea Marțială și că a fost o datorie patriotică importantă.

CertIFICATELE de moarte se confecționaseră la Jilava de către Colonelul de la Curtea militară Zeciu, Locotenent-Colonel Dumitru* și de Primul Comisar Regal, Colonel Pascu.

S'a aruncat pământ în groapă; însă a doua zi cadavrele au fost desgropate și purtate într'o altă groapă. Asupra lor s'au vărsat multe sticle de acid sulfuric, apoi au fost acoperite cu pământ, iar deasupra s'a turnat o placă grea de ciment. Jandarmii, deși involuntar, au trebuit să iscălească actele de deces, în care se spunea că cei 14 legionari au fost împușcați pentru că încercaseră să fugă de sub escortă. Fiecare jandarm a fost răsplătit cu 20.000 lei. Eu am primit 200.000 de lei**.

Mărturia jandarmului Sârbu, făcută în fața Comisiei investigatoare a Curții de Casație din București, în Noiembrie 1940:

„Am plecat în noaptea aceea din București, cu două mașini - dube, dela Prefectura de poliție. Eram însoțiți de maiorii de jandarmi Dinulescu și Macoveanu.

Ajunși la Râmnicu-Sărat, am tras la Legiunea de jandarmi. Aici, Maiorii Dinulescu și Macoveanu au luat contact cu Maiorul Scarlat Roșianu, Comandantul Legiunii de Jandarmi din Râmnicu-Sărat.

În lipsa unui ordin precis, jandarmii n'au mai luat pe legionari. Am fost băgați toți jandarmii în mașini. Imediat ne-am reîntors spre București, dar în același timp sosește din urmă maiorul Dinulescu care ne-a dat ordinul răstit: înapoi la Râmnicu-Sărat.

*Cel care a prezidat Curtea Militară ce a condamnat pe Căpitan la 10 ani închisoare.

**La o întrebare:

Pentruce în comunicatul oficial s'a spus de o pretinsă încercare de evadare și o pretinsă împușcare la al 30-lea km., deși omorul s'a făcut cel puțin la km. 40, Dinulescu a declarat că acesta a fost necesar pentru ca să fie competente autoritățile Județului Ilfov, care trebuiau să facă expunerea în legătură cu anunțarea morții.

Ne-am întors, dar ne-am oprit în comuna Bălțați, la câțiva kilometri de Râmnicu-Sărat, unde am fost cantonați pe timpul nopții. Aici ni s'a dat vin de băut, țigări scumpe și gustări alese.

În zorii zilei, am pornit spre Râmnicu-Sărat.

Ajunși în închisoare, am fost băgați toți jandarmii într'o celulă, unde maiorii Dinulescu și Macoveanu ne-au dat instrucțiuni asupra modului cum aveam să executăm pe legionari.

Punând în genunchi pe șoferul mașinii, i-au arncat un ștreang după gât, pe la spate, arătând cât de ușor se poate executa astfel.

Totul a fost gata în câteva minute. Jandarmii au ieșit apoi câte unul afară, în curtea închisorii, și fiecare i s'a dat în seamă un legionar.

Mie mi-a dat pe unul mai voinic, mai înalt. Am aflat mai târziu că acesta era Căpitanul, Corneliu Zelea Codreanu.

I-am dus apoi la mașini. Aici, legionarii erau legați cu mâinile de banca din spate, iar cu picioarele de partea de jos a băncii din față, în așa fel că nu se puteau mișca nici într'o parte nici într'alta.

Așa au fost legați zece legionari într'o mașină și patru în cealaltă.

Eu am fost în prima mașină, în cea cu zece legionari, în spatele Căpitanului, și fiecare jandarm era așezat în spatele legionarului ce-i fusese încredințat.

În mâini aveam ștreangurile.

Am pornit. În mașina mea era maiorul Dinulescu, iar în cealaltă, maiorul Macoveanu.

Era o tăcere de mormânt, căci nu aveam voie să vorbim, nici noi între noi, jandarmii, și nici legionarii între ei. Ajunși în dreptul pădurii Tâncăbești, maiorul Dinulescu care stabilise cu noi, printr-un cod de semnale, momentul execuției, a aprins la un moment dat lanterna sa electrică, stingând-o și aprinzând-o iarăși de trei ori.

Era momentul execuției, dar nu știu de ce n'am executat nici unul. Atunci maiorul Dinulescu a oprit mașina, s'a dat jos, și s'a dus la mașina din spate.

Acolo maiorul Macoveanu fusese mai autoritar; legionarii executați.

«Camarade, dă-mi voie să le vorbes camarazilor mei...

Dar în aceeași clipă, mai înainte ca el să fi terminat această rugămintă, maiorul Dinulescu a pus piciorul pe scara mașinii și pășind înăuntru, cu revolverul în mână, a rostit printre dinți: Executarea!»

La aceasta, jandarmii au aruncat ștreangurile...

Cu perdelele trase, mașinile și-au continuat drumul până la Jilava.

Când am ajuns, erau orele 7 dimineața. Aici ne așteptau: Colonelul Zeciu, Dan Pascu Comandantul Închisorii, Colonelul Gherovici, medicul legist, Locotenent-colonelul Ionescu și alții.

Groapa era făcută.

Trași din mașini, legionarii au fost așezați apoi cu fața în jos și împușcați în spate, pentru a se simula astfel împușcarea pe la spate, în timpul evadării de sub escortă.

După aceasta, au fost aruncați în groapa comună.

La câteva săptămâni însă, aceiași jandarmi, tot noi, am fost aduși din nou la Jilava, și desfăcând groapa, am aruncat peste ei o soluție dizolvantă și arzătoare, cinsprezece damigene de vitriol.

După aceasta, am fost puși să dăm declarații, cum că legionarii, fugind de sub escortă, au fost împușcați.

Apoi am fost adunați într' o încăpere a Închisorii Jilava, unde Colonelul ne-a ținut un discurs, spunându-ne: «V'ați făcut datoria, voi nu sunteți asasini de rând»

La câteva zile după aceasta, eu am fost chemat în cabinetul colonelului Gherovici, care, văzându-mă, mi-a spus:

«Tu ești voinic, ai fi putut să omori trei deodată». Mi-a întins apoi o hârtie pe care aveam s' o semnez spunând că am primit suma de 20.000 lei drept ajutor de boală. I-am răspuns că «nu sunt bolnav, domnule Colonel». Colonelul mi-a răspuns: «Mă, Sârbule, nu vezi că arăți de rău și să-ți păzești gura, căci altfel ți-o astup cu pământ», arătându-mi cu mâna cu pistol Mauser pe birou. Am fost